

# ارزیابی چرخش محیطی انتروویروس‌های غیر پولیویی در فاضلاب و آب‌های سطحی استان سیستان و بلوچستان در رده‌های کشت سلولی Hep-2 و RD به صورت مستقیم و با استفاده از دو روش تغليظ Two-phase و Pellet

دکتر محمد کارگر<sup>۱</sup>، سعیده السادات رضوی<sup>۲\*</sup>، سید حامد خدائی<sup>۳</sup>، دکتر محبوبه ساری‌جلو<sup>۴</sup>، دکتر حمیده طباطبائی<sup>۵</sup>، دکتر شهره شاه محمودی<sup>۶</sup>، مهدی کارگر<sup>۷</sup>، مریم قدسی<sup>۸</sup>، طلعت مختاری آزاد<sup>۹</sup>، دکتر رخشندۀ ناطق<sup>۱۰</sup>

BSc. ۴. میکروبیولوژی، کارشناس دانشگاه آزاد اسلامی واحد جهرم

MSc. ۵. آمار، مریمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد جهرم

PhD. ۶. ویروس‌شناسی، استاد دانشگاه علوم پزشکی تهران

۱. PhD میکروبیولوژی، استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد جهرم

۲. MSc. میکروبیولوژی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد جهرم

۳. PhD ویروس‌شناسی، استادیار دانشگاه علوم پزشکی تهران

## چکیده

سابقه و هدف: انتروویروس‌ها از مهمترین ویروس‌های روده‌ای هستند و طیف وسیعی از بیماری‌ها مانند مننژیت فلج شل حاد (AFP) می‌کارдیت و رم ملتحمه عفونت نوزادان و گاهی دیابت را در انسان ایجاد می‌کنند. چرخش انتروویروس‌های غیرپولیویی در جمعیت به سهولت از طریق فاضلاب صورت می‌گیرد. بعد از ریشه‌کنی فلح اطفال این ویروس‌ها شاخص مناسبی جهت پایش محیطی و ارزیابی موفقیت آمیز بودن روش جداسازی و تغليظ ویروس از نمونه‌های آب و فاضلاب می‌باشد. هدف از این پژوهش جداسازی و تعیین تیپ انتروویروس‌های غیرپولیوی از نمونه‌های فاضلاب و تعیین توزیع و چرخش محیطی آنها در استان سیستان و بلوچستان می‌باشد.

مواد و روش‌ها: ۱۶ نمونه از ۱ محل در استان سیستان و بلوچستان به روش Grab sample در چهار فصل تهیه و به صورت مستقیم و با دو روش تغليظ: Two-phase و Pellet، انتروویروس‌های غیرپولیوی در رده‌های سلولی RD و Hep-2 جداسازی و سپس ویروس‌های جدا شده با روش میکرونوتراالیزاسیون شناسایی گردید.

یافته‌ها: از مجموع نمونه‌های مورد بررسی با روش مستقیم Pellet و Two-phase به ترتیب: ۱۲/۷۹٪، ۳۶/۰۵٪ و ۱۶/۵۱٪ انتروویروس غیرپولیوی جداسازی شد. بیشترین فراوانی انتروویروس‌های غیرپولیوی جدا شده مربوط به E4 (۲۰٪) کوکساکی B (۳۶/۱۶٪) و E11 (۵۵/۱۴٪) بود.

نتیجه‌گیری: نتایج این پژوهش تاییدی بر کفاایت روش پیشنهاد شده Pellet و صحت پایش محیطی ویروس پولیو در استان سیستان و بلوچستان می‌باشد. در پایان، بررسی ارتباط بیماری‌های ناشی از انتروویروس‌های غیرپولیوی با چرخش محیطی این ویروس‌ها در نقاط مختلف کشور پیشنهاد می‌گردد.

## وازگان کلیدی: پایش محیطی، انتروویروس غیرپولیوی (NPEV)، سیستان و بلوچستان، فاضلاب

دریافت مقاله: مرداد هشتاد و چهار  
\*آدرس برای مکاتبه: اصفهان، پل بزرگمهر، ابتدای خیابان بزرگمهر، کوی گلبرگ، پلاک ۱۹، کد پستی ۸۱۵۸۸  
[shkhmic@yahoo.com](mailto:shkhmic@yahoo.com)

## مقدمه

انتروویروس‌ها از جمله پاتوژن‌های مهم انسانی هستند که در خانواده پیکورنا ویریده قرار دارند و بر اساس بیماری زایی به گروه‌های پولیو ویروس (۳ سروتیپ)، کوکساکی ویروس B (۶ سروتیپ)، اکوویروس‌ها (۳۱ سروتیپ) و انتروویروس‌های جدید طبقه‌بندی می‌شوند (۱،۲). انتقال این ویروس‌ها معمولاً از مسیر مدفوعی

انتروویروس‌ها از جمله پاتوژن‌های مهم انسانی هستند که در خانواده پیکورنا ویریده قرار دارند و بر اساس بیماری زایی به گروه‌های پولیو ویروس (۳ سروتیپ)، کوکساکی ویروس A (۲۳)